

ROMÂNIA
JUDEȚUL HUNEDOARA
CONSILIUL JUDEȚEAN
Cabinet Președinte

330025 - Deva, Bld. 1 Decembrie 1918, nr. 28
Tel. 0254 211 350; 0254 211 624; Fax: 0254 230 030
E-mail: cjh@cjhunedoara.ro; Web: www.cjhunedoara.ro

Nr. 20/IP/04.05.2021

Domnului Daniel Roșca

e-mail: roscadaniel@gmail.com

Srimate Domn,

Referitor la solicitarea dumneavoastră înregistrată la Consiliul Județean Hunedoara cu numărul 20/IP/15.04.2021, privind aspecte legate de administrarea cetăților dacice, vă comunicăm răspunsul formulat de către Direcția Generală de Administrare Monumente și Promovare Turistică a județului Hunedoara.

Cu stimă,

PREȘEDINTE,

Laurențiu NIȘTOR

CONSILIER PREȘEDINTE,
Bogdan-Marius HĂULICĂ

CONSILIUL JUDEȚEAN HUNEDOARA
DIRECȚIA GENERALĂ DE ADMINISTRARE MONUMENTE
ȘI PROMOVARE TURISTICĂ A JUDEȚULUI HUNEDOARA
Blvd. 1 Decembrie 1918 Nr. 28, Telefon/Fax: 0354.105.676, Cif: 43822048
Localitatea: Deva, Județ: Hunedoara
dgampth@gmail.com

Nr. .....¹ / 27.04.2021

Către,

Consiliul Județean Hunedoara

Direcția Generală de Administrare Monumente și Promovare Turistică a Județului Hunedoara cu sediul în Deva, B-dul 1 Decembrie 1918, Nr.28, jud. Hunedoara, cod fiscal 43822048, e-mail: dgampth@gmail.com, reprezentată prin Director General – cu atribuții delegate către împuternicit Ștaier Maria Liana, având în vedere petiția domnului DANIEL ROSCA înregistrată la Consiliul Județean Hunedoara sub nr. 20/IP/15.04.2021, redirectionată și înregistrată la Direcția noastră sub nr. 1 din 16.04.2021, prin prezenta vă comunicăm următoarele:

- În ceea ce privește preluarea de către Consiliul Județean Hunedoara a Cetăților dacice din munții Orăștiei, precizăm faptul că prima etapă a fost parcursă în sensul în care Cetățile dacice din munții Orăștiei au fost preluate de către Consiliul Județean Hunedoara urmând ca administrarea acestora să fie realizată prin Direcția Generală de Administrare Monumente și Promovare Turistică a Județului Hunedoara;
- În etapa a II-a, odată identificate suprafețele aferente Cetăților dacice din munții Orăștiei, vor avea loc discuții cu proprietarii – persoane fizice – sau urmașii acestora, cu asociațiile composesorale, agenții economici, instituțiile care au în administrare suprafețe de teren aflate în proprietatea publică a statului român, în vederea cedării dreptului de proprietate în favoarea Consiliului Județean Hunedoara și demararea procedurilor de expropriere pentru cauză de utilitate publică în cazul proprietarilor cu care nu se ajunge la o înțelegere concretă. Concomitent, se vor realiza toate demersurile necesare în vederea asigurării mijloacelor de pază și administrare a Cetăților Dacice din munții Orăștiei, autoritățile județene purtând în acest sens discuții atât cu Colectivul de cercetare, Consiliul Științific cât și Ministerul Culturii prin Institutul Național al Patrimoniului, pentru a se clarifica regimul juridic al cetăților prin inventarierea și înscrierea acestora în patrimoniul public al județului Hunedoara.;
- Referitor la strategia de dezvoltare a turismului în județul Hunedoara, în cursul anului 2018, Consiliul Județean Hunedoara și Institutul Național al Patrimoniului au încheiat un protocol de colaborare și un contract de prestări servicii privind elaborarea de „Studii și investigații (etapa I și II) și DALI (etapa III) pentru

monumentul istoric situl arheologic Sarmizegetusa, punct Dealul Grădiștei, monument istoric de importanță națională și universală, înscris în lista monumentelor istorice și în lista Patrimoniului Mondial UNESCO, DALI finalizat în toamna anului 2019. Studiile și documentațiile realizate de specialiștii INP vor sta la baza viitoarelor accesări de fonduri, lucrări de conservare, restaurare și punere în valoare a sitului arheologic Sarmizegetusa Regia pe care intenționează să le deruleze Consiliul Județean Hunedoara în următorii ani;

- S-a reușit, de asemenea, asocierea cu parteneri interni și internaționali în vederea promovării Cetăților Dacice din munții Orăștiei, astfel încât oficialii Consiliului Județean Hunedoara au încheiat un protocol de colaborare, cu o durată de 5 ani, cu reprezentanții Bibracte E.P.C.C. – Instituție Publică de Cooperare Culturală, cu sediul în Glux-en-Glenne, protocol care vizează siturile arheologice Bibracte (Franța) și Sarmizegetusa Regia – Grădiștea de Munte, monument istoric aparținând ansamblului Cetăților Dacice din Munții Orăștiei, astfel încât prin încheierea acestui protocol, cu o durată de 5 ani, instituțiile semnatare stabilesc cadrul de colaborare pentru administrarea și valorificarea eficientă a elementelor naturale și culturale din cele două situri care, în opinia părții franceze, au numeroase lucruri în comun, atât în ceea ce privește natura patrimoniului, cât și punerea sa în valoare; Obiectivele protocolului de colaborare sunt următoarele: crearea unui cadru comun de colaborare, pentru promovarea unei administrări eficiente a siturilor Bibracte și Sarmizegetusa Regia; facilitarea schimbului de experiență și elaborarea de programe și proiecte științifice, educaționale și culturale comune, precum și schimbul de bune practici cu entități similare la nivel național și internațional; susținerea și oferirea de consultanță reciprocă în vederea unei valorificări eficiente a patrimoniului aflat în responsabilitatea lor; crearea unui cadru pentru valorificarea siturilor din cele două țări pornind de la crearea unui kit comun, propriu, de prezentare, ca prim pas în dezvoltarea de noi activități și produse culturale; elaborarea și implementarea de acțiuni comune pentru a-și promova activitățile; stabilirea de proiecte comune, în special pentru atragerea de fonduri, respectiv finanțări, și din alte surse decât cele proprii;
- De asemenea, Consiliul Județean Hunedoara a încheiat un Protocol de cooperare pentru punerea în valoare a Cetăților dacice din Munții Orăștiei – monumente înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO pentru o perioadă de 5 ani, începând cu anul 2019. Protocolul este încheiat între Consiliul Județean Hunedoara, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei din Cluj-Napoca și Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva și are ca obiectiv principal stabilirea unui cadru de cooperare, colaborare și finanțare privind cercetările arheologice sistematice de la Cetățile Dacice din Munții Orăștiei, în scopul punerii lor în valoare din punct de vedere științific, cultural și turistic. În scopul realizării obiectului și atingerii scopului protocolului, Consiliul Județean Hunedoara va participa la cofinanțarea cercetărilor arheologice sistematice din perimetrul Cetăților Dacice din Munții Orăștiei, la un nivel de cel puțin 100.000 de lei anual și va asigura implementarea și facilitarea schimbului de experiență și bune

practici cu alte entități similare de la nivel internațional, în speță BIBRACTE EPCC (Franța).

- În cursul anului 2020 Consiliul Județean Hunedoara a obținut o finanțare în valoare de aproximativ **2 milioane de euro** prin programul RO-Cultura pentru conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentului Sarmizegetusa Regia. Este vorba despre proiectul **”Capitala Daciei – muzeu viu al patrimoniului cultural european”**, depus prin programul RO-Cultura, apelul ”Restaurarea și revitalizarea monumentelor istorice”, program finanțat prin Granturi SEE (fonduri norvegiene) 2014 – 2021.

Partenerul român în cadrul proiectului este *Fundația Mihai Eminescu Trust*, iar partenerul norvegian este *Møre & Romsdal County Council*. **Valoarea nerambursabilă** a proiectului este de circa **2 milioane de euro**, iar **cofinanțarea asigurată de Consiliul Județean Hunedoara** se ridică la aproximativ **1 milion de euro**.

Obiectivul proiectului este acela de a avea **un monument istoric restaurat și revitalizat**, valorificat cultural și economic, care să atragă după sine creșterea cu cel puțin 30% a numărului de vizitatori și să readucă în atenția publicului o serie de activități interactive, printre care și reînvierea unor meșteșuguri tradiționale (fierăria dacică, prin amenajarea unui atelier mobil).

În cadrul proiectului vor fi derulate următoarele activități principale: proiectare și execuție lucrări de restaurare, realizarea de structuri/panouri modulare amplasate în zona sitului cu scopul promovării tradițiilor meșteșugărești, a obiceiurilor populare din județul Hunedoara și, implicit, din zona Sarmizegetusei, organizarea unei expoziții internaționale, digitizarea și promovarea proiectului. Se are în vedere restaurarea întregului zid al cetății și transformarea incintei militare într-un ”muzeu viu”, completată cu cercetări arheologice, taluzări și amenajări ale terenului, refacerea și îmbunătățirea infrastructurii de vizitare – trasee de acces, semnalizare, realizare lapidariu și adăpost pentru vizitatori.

Toate aceste activități susținute ale Consiliului Județean Hunedoara au făcut ca situația vizitatorilor în sitului Sarmizegetusa Regia- Grădiștea de Munte să se prezinte astfel:

- În anul 2016 s-a înregistrat un număr de 60.900 de vizitatori, iar încasările s-au ridicat la suma de 243.000 lei venituri din vânzarea biletelor;
- În anul 2017 s-a înregistrat un număr de 70.829 de vizitatori, iar încasările s-au ridicat la suma de 677.924 lei (din care 556.113 lei venituri din vânzarea biletelor la care se adaugă suma de 121.811 lei venituri din vânzarea materialelor de popularizare), rezultând astfel o creștere a numărului de vizitatori ai sitului Sarmizegetusa Regia-Grădiștea de Munte de 11,65% raportat la anul 2016, respectiv o creștere a veniturilor de 278,98% raportat la anul 2016;
- În anul 2018 s-a înregistrat un număr de 64.651 de vizitatori, iar încasările s-au ridicat la suma de 776.517 lei (din care 604.989 lei venituri din vânzarea biletelor la care se adaugă suma de 171.528 lei venituri din vânzarea materialelor de popularizare), cu toate că în perioada 20 ianuarie 2018 - 19 februarie 2018 situl arheologic a fost închis pentru extragerea celor 79 de arbori care puneau în pericol

- atât monumentul cât și integritatea vizitatorilor, iar la sfârșitul lunii iulie-începutul lunii august 2018 vizitarea sitului arheologic s-a realizat destul de anevoios din cauza ploilor abundente și a alunecărilor de teren din zonă;
- În anul 2019 s-a înregistrat un număr de 77.250 de vizitatori, iar încasările s-au ridicat la suma de 898.274 lei (din care 697.087 lei venituri din vânzarea билетelor la care se adaugă suma de 201.187 lei venituri din vânzarea materialelor de popularizare), rezultând astfel o creștere a numărului de vizitatori ai sitului Sarmizegetusa Regia-Grădiștea de Munte de 19,48% raportat la anul 2018, respectiv o creștere a veniturilor de 15,67% raportat la anul 2018;
  - În anul 2020 s-a înregistrat un număr de 70.185 de vizitatori, deși în perioada 12 martie 2020 și până la data de 15 mai 2020 situl arheologic a fost închis publicului vizitator pentru perioada stării de urgență provocată de virusul SARS-COV-2, iar încasările s-au ridicat la suma de 1.033.981 lei (din care 845.594 lei venituri din vânzarea билетelor, la care se adaugă suma de 188.387 lei venituri din vânzarea materialelor de popularizare), astfel încât, deși s-a produs un regres al numărului de vizitatori ai sitului Sarmizegetusa Regia-Grădiștea de Munte de 9,14% raportat la anul 2019, s-a reușit o creștere a veniturilor obținute de 15,10% raportat la anul 2019;
  - Pentru anul 2021 estimăm un număr de turiști care să depășească borna de 80.000 doar la Sarmizegetusa Regia, urmând ca pentru celelalte 4 Cetăți Dacice din munții Orăștiei (Costești-Cetățuie, Costești-Blidaru, Piatra Roșie și Bănița), în prima fază să reușim cât mai repede posibil asigurarea condițiilor minime pentru introducerea acestora în circuitul turistic (întreținerea suprafețelor acoperite de vegetație, realizarea panotajului informativ, amplasarea unor construcții temporare necesare asigurării condițiilor necesare pentru asigurarea pazei, etc), urmând ca ulterior să putem contoriza afluxul de turiști și la aceste obiective turistice.

Având în vedere importanța deosebită a Cetăților dacice din Munții Orăștiei, monumente care fac parte din Lista patrimoniului mondial UNESCO, nu trebuie urmărită în mod abstract doar balanța dintre cheltuieli și venituri, trebuie să ne raportăm în primul rând la importanța deosebită a acestor monumente unice, demersurile care trebuie făcute pentru conservarea acestora pentru ca ele să fie accesibile publicului vizitator, și doar în plan secund să avem în vedere și veniturile obținute.

- Pentru a impulsiona turismul din zona Văii Jiului, Consiliul Județean Hunedoara intenționează să preia în directă administrare Mina Petrila, monument istoric de categoria A. De asemenea, trebuie amintite investițiile la rețelele edilitare cofinanțate de către Consiliul Județean Hunedoara pentru stațiunea Straja, iar în cursul acestui an este prevăzută demararea, în parteneriat cu administrația locală Lupeni, a lucrărilor pentru amenajarea parcării de la baza telegondolei din stațiunea Straja;
- Lucrările de restaurare ale Castelului Nopcsa cofinanțate de asemenea de către Consiliul Județean Hunedoara au un raport de progres foarte bun, fiind aproape de finalizare, urmând ca după terminarea lucrărilor de restaurare acesta să fie preluat în

administrare de către Consiliul Județean Hunedoara, în scopul introducerii acestuia în circuitul public și asigurarea condițiilor corespunzătoare de vizitare;

- Toate aceste acțiuni susținute ale Consilului Județean Hunedoara arată interesul pentru dezvoltarea economico-socială a tuturor zonelor din județ, fără a face vreo diferențiere de tipologia celei amintite de către dumneavoastră (Valea Jiului vs nordul județului) ori de altă natură.
- În ceea ce privește solicitarea dumneavoastră referitoare la datele statistice privind numărul de turiști din anul 2020 și 2019 în Valea Jiului, în sezon de iarnă/vară raportat la numărul total de turiști ai județului sau în ceea ce privește ponderea estimativă a încasărilor din turism raportate la PIB total Hunedoara al Văii Jiului vs nordul județului, facem precizarea că instituția noastră nu este organ de specialitate în domeniul elaborării și documentării statisticilor oficiale, iar pentru consultarea informațiilor cu caracter statistic utilizăm rapoartele și studiile realizate și publicate de Institutul Național de Statistică din România. Menționăm că baza de date statistice elaborate de INS este publică și poate fi consultată pe website-ul autorității oficiale de statistică, la adresa <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/>

Cu stimă,

Director General,

prin împuternicit

Maria Liana ȘTAIER

Întocmit,

Laurențiu Iulius BOGDĂNESCU